

RIDDERKERK

EVALUATIE MINIMABELEID OVER HET JAAR 2022
GEMEENTE RIDDERKERK

Evaluatie/Resultaten minimabeleid 2022 Ridderkerk

De evaluatie is als volgt opgezet:

1. [Inleiding](#)
2. [Gegevens armoedemonitor 2022 en duiding](#)
3. [Inkomenseffectrapportage 2023](#)
4. [Landelijke ontwikkelingen en conclusies](#)

1. Inleiding

In deze evaluatie wordt er teruggekeken naar de resultaten van het jaar 2022.

In 2022 was corona naar de achtergrond verdwenen maar werden we geconfronteerd met nieuwe uitdagingen. Er was oorlog in Oekraïne, vluchtelingen moesten worden opgevangen, energieprijzen schoten omhoog en ook andere goederen en levensmiddelen werden duurder. Ook de gevolgen van de Toeslagenaffaire bleef een rol spelen in het leven van de gedupeerden.

In 2022 zijn er diverse maatregelen getroffen om de energiecrisis voor minima te verzachten. Gemeenten werden verzocht om categoriale bijzondere bijstand te verstrekken aan minima voor de energiekosten, de zogenaamde 'eenmalige energietoeslag'. Eerst kregen minima €500 en later dat jaar nog eens €800. In de laatste twee maanden van 2022 kreeg heel Nederland een tegemoetkoming voor de energiekosten via de energieleverancier. Naast deze maatregelen is er aanvullend beleid bijzondere bijstand opgesteld binnen de Participatiewet om in individuele bijzondere omstandigheden bijzondere bijstand te kunnen verstrekken voor hoge energiekosten.

In de voorgaande jaren was de verwachting dat meer inwoners met financiële problemen zich zouden melden bij de gemeente ten gevolge van alle gebeurtenissen. Deze verwachting kwam niet uit, ook niet in 2022.

Deze evaluatie is onderdeel van het '**Minimabeleid en Plan Schuldhulpverlening Ridderkerk 2020-2024**'.

De volgende beleidsdocumenten zijn onderdeel van het minimabeleid:

- Verordening Meedoen Ridderkerk 2021
- Verordening Individuele Inkomensvoet Ridderkerk 2023
- Beleidsregels Bijzondere Bijstand Ridderkerk 2021
- (Gewijzigde) Beleidsregels eenmalige energietoeslag minima Ridderkerk 2022

De evaluatie is bedoeld om de resultaten van het afgelopen jaar weer te geven en bevat geen nieuw beleid.

2. Gegevens armoedemonitor 2022 en duiding

Voor de volledige data armoedemonitor 2022 wordt verwezen naar de bijlage. Hieronder is een samenvatting te zien.

Aantal minimahuishoudens

Aantal minimahuishoudens	2020	2021	2022
	1501	1476	1526

Aantal kinderen in minimahuishoudens

Aantal kinderen in minimahuishouden	2020	2021	2022
	1061	1047	1082

In Ridderkerk heeft 7,1 % van de inwoners een laag inkomen. Dit aantal is stabiel gebleven de afgelopen drie jaar. Het gaat hierbij om 1526 huishoudens waarvan 52% een uitkering Participatiewet ontvangt. Het aandeel minimakinderen ligt in Ridderkerk hoger dan in vergelijkbare gemeenten.

Tabel inkomensbron kinderen in minimahuishoudens over de periode 2020 - 2022

Inkomensbron	2020		2021		2022	
Participatiewet	642	61%	650	62%	637	59%
AOW	14	1%	16	2%	14	1%
Overig	405	38%	381	36%	431	40%
Totaal	1.061	100%	1.047	100%	1.082	100%

Gebruik minimaregelingen

Regelingen	Gebruik in 2020	Gebruik in 2021	Gebruik in 2022	Meer of minder dan vorig jaar	t.o.v. landelijk
Kwijtschelding	859 huishoudens	1.042 huishoudens	1.127 huishoudens	↑	↑
Bijzondere bijstand	482 huishoudens	438 huishoudens	490 huishoudens	↑	↑
Individuele inkomensvoetingsregeling	442 huishoudens	406 huishoudens	447 huishoudens	↑	↑
Collectieve zorgverzekering	1.110 huishoudens	1.164 huishoudens	1.167 huishoudens	↑	↑
Meedoen Volwassenen	900 huishoudens	903 huishoudens	872 huishoudens	↓	↑
Meedoen Kindpakket	403 huishoudens	384 huishoudens	352 huishoudens	↓	↑

Inkomstenbron minimahuishoudens

Tabel inkomensbronnen van minimahuishoudens over de periode 2020 - 2022

Inkomensbron	2020		2021		2022	
Participatiewet	829	55%	821	56%	795	52%
AOW	246	16%	233	15%	240	16%
Overig	426	29%	432	29%	491	32%
Totaal	1.501	100%	1.476	100%	1.526	100%

Energietoeslag 2022

Een nieuwe (tijdelijke) regeling in 2022 is de 'energietoeslag voor minima'. Een regeling die is ontstaan door de hoge energiekosten die vooral huishoudens met lage inkomens, variabele contracten en aflopende contracten treft.

Er zijn 1.526 minimahuishoudens in beeld in de gemeente Ridderkerk. Er zijn 2119 huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de energietoeslag. Dit aantal is hoger dan het geschatte aantal huishoudens (1600) op een inkomensniveau van 110% Wsm. Dit komt omdat de energietoeslag geen vermogenstoets kent en de overige minimaregelingen wel.

Tabel gebruik energietoeslag in 2022

Energietoeslag	2022	
Minimahuishouden tot 110 % Wsm die in beeld zijn	1.300	61%
Overige huishoudens met laag inkomen	819	39%
Totaal	2.119	100%

Meedoen/Ridderkerkpas

Het aantal deelnemers is licht gedaald. De besteding van het tegoed op de passen geeft echter een hoger bedrag te zien dan vorig jaar. Opvallend is de hoge uitgave aan sportspullen, terwijl de uitgave op sport zelf veel lager is. Sportkleding kan ook worden gebruikt voor het dagelijkse leven.

Zie aan het eind van deze evaluatie het overzicht van de bestedingen Ridderkerkpas 2022.

Individuele Inkomensvoet (langdurig laag inkomen)

Het aandeel minimahuishoudens dat langdurig (3 jaar of langer) moet rondkomen van een minimuminkomen is over de periode 2020 tot 2022 stabiel gebleven.

Tabel langdurigheid over de periode 2020 - 2022

Langdurigheid	2020		2021		2022	
Tot 1 jaar	173	12%	222	15%	187	12%
1 tot 3 jaar	302	20%	231	16%	265	17%
3 jaar of langer	1.026	68%	1.023	69%	1.074	71%
Totaal	1.501	100%	1.476	100%	1.526	100%

Collectieve Zorgverzekering (CZ en DSW)

Armoede en een slechte gezondheid gaan vaak samen. Daarom stimuleren we de deelname aan een uitgebreide collectieve zorgverzekering. We ondersteunen inwoners met een laag inkomen die deelnemen met een vergoeding voor een deel van de aanvullende verzekering en een vergoeding voor een deel van het wettelijk eigen risico via de bijzondere bijstand. Dit is geregeld in de 'Beleidsregels bijzondere bijstand'. In onderstaand schema is te zien dat we jaarlijks steeds meer inwoners met een laag inkomen bereiken. We zien ook dat er jaarlijks een kleine verschuiving is van CZ naar DSW. DSW biedt een lagere premie, een lager wettelijk eigen risico, is kleinschalig en daardoor beter bereikbaar voor verzekerden.

Aantal deelnemers (volwassenen en kinderen) per verzekeraar

Verzekeraar	2021	2022	2023
CZ	1600	1560	1479
DSW	573	637	815
Totaal	2173	2197	2294

Aanvullende verzekering binnen de collectiviteit

Er zijn twee keuzes binnen de collectiviteit, een uitgebreide aanvullende verzekering en een iets minder uitgebreide aanvullende verzekering. Bij de meest uitgebreide aanvullende verzekering wordt het eigen risico door de gemeente betaald.

Jaar	Midden aanvullende verzekering	Uitgebreide aanvullende verzekering
2020	907	504
2021	876	549
2022	854	635
2023	848	706

We zien een kleine toename van de uitgebreide aanvullende verzekering. Dit is veelal een financiële afweging. Tevens wordt de ontzorging voor de betaling van het wettelijk eigen risico gewaardeerd.

3. Inkomenseffectrapportage 2023

De gemeente Ridderkerk heeft een breed pakket aan gemeentelijke minimaregelingen. In de inkomenseffectrapportage komt naar voren in hoeverre de minimaregelingen effect hebben op het totale inkomen van minimahuishoudens.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op onderstaande deelvragen

- Hoe hoog is de maximale bijdrage van de gemeente en van het Rijk voor minimahuishoudens?
- Hoeveel geld houden minimahuishoudens per maand over (of komen zij tekort) voor het doen van vrije bestedingen?
- Wat is het financiële effect van inkomensverhoging door vanuit de bijstand aan het werk te gaan: is er sprake van een armoedeval?

Uitgangspunten bij deze rapportage

- Er worden zes verschillende huishoudtypen als uitgangspunt genomen.
- Er worden zes verschillende inkomensniveaus tot en met 140% Wsm onderzocht.
- Er is een langdurig (3 jaar) minimuminkomen.
- Er wordt gekeken naar de effecten van het wegvallen van gemeentelijke regelingen.
- Er wordt gekeken naar het dalen van landelijke toeslagen bij een stijgend inkomen.

In het rapport wordt de 'vrije bestedingsruimte' aangegeven. Dit is het budget dat overblijft als de vaste lasten zijn betaald en vrij besteedbaar is voor sociale en recreatieve activiteiten. Voor deze vrije bestedingen hanteert het Nibud per huishoudtype eveneens een normbedrag. Voor de vaste lasten worden ook gemiddelde normbedragen gehanteerd. Er kunnen ongunstige omstandigheden zijn zoals een hoge huur, slecht geïsoleerd huis etc. Hier wordt geen rekening meegehouden in de berekeningen. Ook is het uitgangspunt dat er geen aflossingen/schulden zijn.

Duiding vrij besteedbaar budget; het vrij besteedbaar budget is bedoeld voor sociale participatie (een krant, abonnement, dagje uit, op bezoek gaan et cetera). Dat huishoudens in de plus staan betekent niet direct dat huishoudens ook voldoende kunnen participeren. Een alleenstaande zonder kinderen heeft volgens het Nibud €110 nodig voor minimale sociale participatie, paren zonder kinderen €176, alleenstaande ouders €227, paren met kinderen €309.

In dit rapport wordt duidelijk dat:

- De inkomensregelingen van de gemeente voor alle huishoudtypen belangrijk zijn om rond te komen en vrije bestedingsruimte te hebben.
- Voor bepaalde huishoudtypen is de impact van minimaregelingen groter dan andere.
- Voor de huishoudens met kinderen is er meer bestedingsruimte dan in huishoudens zonder kinderen, mede door de landelijke toeslagen.
- Ook is te zien dat t.o.v. vorig jaar de verschillende maatregelen vanuit de overheid de bestedingsruimte heeft vergroot, vooral als er kinderen zijn.
- De energietoeslag die in 2022 is geïntroduceerd een aanzienlijk effect heeft op het besteedbaar inkomen.
- Het wegvallen van de energietoeslag in 2024 veel impact zal hebben op de bestedingsruimte.
- Het niet ontvangen van alle inkomensregelingen een grote impact heeft op de bestedingsruimte en het kunnen rondkomen.
- Alleenstaanden en paren zonder kinderen zijn bij een inkomen tegen 100 en 110 % Wsm afhankelijk van de gemeentelijke bijdrage voor voldoende budget voor sociale participatie.
- Als deze huishoudtypes een hoger inkomen krijgen dan 110% Wsm, ze niet meer afhankelijk zijn van de gemeentelijke bijdrages.
- Echter de stijging van het loon niet evenredig is aan de stijging van het vrij besteedbaar budget. Een alleenstaande met een loon van 130% Wsm heeft maar €4 meer om vrij te besteden.

Voorbeeld impact inkomensregelingen

Een alleenstaande ontvangt maandelijks €1.196 als uitkering (inclusief vakantietoeslag). Als hij gebruikmaakt van alle landelijke toeslagen, ontvangt hij daar maandelijks €464 voor. Daarnaast kan hij maximaal €200 per maand aan gemeentelijke regelingen ontvangen als hij gebruikmaakt van de kwijtschelding gemeentelijke belastingen, de collectieve zorgverzekering, de Meedoenregeling voor volwassenen, de individuele inkomensvoet en de energietoeslag.

Pensioengerechtigden

Alleenstaande AOW-gerechtigden zijn niet afhankelijk van gemeentelijke bijdragen om voldoende budget voor vrije bestedingen te hebben. AOW-gerechtigde paren zijn alleen bij een inkomen van 100% Wsm afhankelijk van gemeentelijke bijdragen voor voldoende budget.

Werken vanuit de bijstand loont meestal

Een hoger inkomen leidt voor de meeste huishoudtypen in de gemeente Ridderkerk tot een hoger totaal inkomen dan in de bijstand. Echter, voor de meeste huishoudens nemen de bijdragen van het Rijk en de gemeente af wanneer het inkomen stijgt. Dit zorgt ervoor dat het totaal inkomen van een huishouden niet altijd evenredig stijgt. In het rapport Inkomenseffectrapportage Ridderkerk 2023 is het verschil vanaf tabel 2.4.1 te zien.

4. Landelijke ontwikkelingen en conclusies

Landelijke ontwikkelingen

Voor het rondkomen van een uitkering/sociaal minimum zijn de landelijke toeslagen en de minimaregelingen onmisbaar. Dat is ook onder de aandacht bij het ministerie. In opdracht van minister Schouten (motie Omtzigt) is de 'Commissie sociaal minimum' opgericht. De commissie bestaat uit elf leden, allen deskundig op het gebied van de sociale zekerheid, sociaaleconomische, fiscale en juridische vraagstukken. Onderzoeksopdracht; wat hebben verschillende huishoudtypen nodig om rond te kunnen komen en om mee te kunnen doen aan de maatschappij, gekoppeld aan de systemen die dat mogelijk moeten maken. Naar aanleiding van dit onderzoek is in juni 2023 het deelrapport verschenen; 'Een zeker bestaan, naar een toekomstbestendig stelsel van het sociaal minimum'. In september 2023 volgt het eindrapport.

Uit het persbericht van de 'commissie'; *'Het onderzoek laat zien dat als er niets verandert, mensen met een laag inkomen de komende jaren tot honderden euro's per maand tekortkomen. En dat, ondanks het geld dat het kabinet al in 2022 uittrok om huishoudens te helpen', stelt voorzitter Godfried Engbersen namens de Commissie sociaal minimum. De Commissie pleit er dan ook voor die tekorten zo snel mogelijk op te lossen.'*

Er wordt landelijk gewerkt aan een vereenvoudiging van de Participatiewet; 'Participatiewet in balans'. Er is een fundamentele herziening nodig van de Participatiewet, in samenhang met onder andere het toeslagenstelsel, zodat het vertrouwen toeneemt, de menselijke maat geldt en vereenvoudiging plaatsvindt.

Het geeft hoop dat de overheid zich inzet voor een betere wetgeving zodat het systeem van landelijke regelingen overzichtelijker wordt en de wet de ruimte geeft om meer maatwerk te bieden.

Conclusies

Deze evaluatie laat zien dat het bereik in 2022 van alle minimaregelingen hoger is dan in andere vergelijkbare gemeenten. Een mooi resultaat, mede dankzij de inzet van partners en vrijwilligers.

De Inkomenseffectrapportage laat zien dat de inkomensregelingen van de gemeente belangrijk zijn om rond te komen. Tegelijk weten we dat niet alle minima gebruik maken van gemeentelijke inkomensregelingen. Dat is zorgelijk want het geeft een grotere kans op financiële problemen. Ook voor de kinderen die opgroeien in een minimagezin is het belangrijk dat voorzieningen worden gebruikt zodat ze mee kunnen doen op school en daarbuiten.

We zullen ons daarom moeten blijven inzetten om de gemeentelijke regelingen nog beter vindbaar en overzichtelijker te maken. De inwoners die niet goed kunnen lezen en schrijven of digitaal niet vaardig zijn willen we ook graag bereiken. Geschreven teksten in begrijpelijke taal zijn voor deze groep niet voldoende, alternatieve communicatie moet hiervoor worden bedacht.

Gebruik Ridderkerkpas

2022

Gebruik verdeeld naar periode i.c.m. verstrekte passen (= Kindpakket, Zwemregeling en Meedoenregeling)

Maand	Aantal keer gebruik		Totaal besteed bedrag		Verstrekte passen	Uniek gebruik	Effectief gebruik
	2021	2022	2021	2022			
januari	10	1.542	€ 2.078	€ 88.834	1.549	583	37,6%
februari	52	1.624	€ 9.936	€ 64.827	314	654	24,1%
maart	959	1.871	€ 78.625	€ 71.646	209	775	28,6%
april	1.175	1.602	€ 69.898	€ 62.412	121	759	28,0%
mei	1.696	1.512	€ 67.745	€ 56.125	115	701	25,8%
juni	1.697	1.430	€ 61.723	€ 46.378	91	657	24,2%
juli	1.347	1.190	€ 44.315	€ 40.939	31	559	20,6%
augustus	1.430	1.059	€ 51.191	€ 40.076	19	539	19,9%
september	1.267	1.041	€ 46.781	€ 44.369	122	541	19,9%
oktober	1.352	868	€ 55.796	€ 34.741	70	483	17,8%
november	1.291	1.049	€ 54.621	€ 48.903	63	532	19,6%
december	1.027	1.387	€ 49.782	€ 60.812	8	602	22,2%
Totalen:	13.303	16.175	€ 592.491	€ 660.061	2.712	2.424	89,4%

GEMEENTE
RIDDERKERK

Budgetten naar doelgroepen

Doelgroep	Regeling	Aantal toewijzingen		Regeling-bedrag		Totaal geladen bedrag		Totaal besteed bedrag		Effectief gebruik	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Kinderen 0 - 3 jaar	Kindpakket '22		220		€ 208		€ 45.760		€ 38.930		85,08%
Kinderen 4 - 11 jaar	Kindpakket '22		415		€ 364		€ 151.060		€ 166.999		110,55%
Kinderen 12 - 17 jaar	Kindpakket '22		400		€ 571		€ 228.400		€ 195.279		85,50%
Kinderen 5 - 17 jaar	Zwemregeling '22		83		€ 623		€ 51.709		€ 18.624		36,02%
Volwassenen	Meedoenregeling '22		1.546		€ 169		€ 261.274		€ 229.324		87,77%
Kinderen 0 - 3 jaar	Kindpakket '21	190		€ 203		€ 38.570		€ 34.087		88,38%	
Kinderen 4 - 11 jaar	Kindpakket '21	472		€ 355		€ 167.560		€ 136.975		81,75%	
Kinderen 12 - 17 jaar	Kindpakket '21	370		€ 558		€ 206.460		€ 162.074		78,50%	
Kinderen 5 - 17 jaar	Zwemregeling '21	50	48	€ 609	€ 609	€ 30.450	€ 29.232	€ 6.310	€ 10.905	20,72%	37,30%
Volwassenen	Meedoenregeling '21	1.459		€ 165		€ 240.735		€ 197.108		81,88%	
Totalen:			2.541	2.712		€ 683.775	€ 767.435	€ 536.554	€ 660.061	82,63%	92,22%

Maand	Gebruik verdeeld naar pijlers											Totalen		
	Bibliotheek	Computer	Declaraties	Dierenarts	Fiets	Kleding	Muziek	Retail	School	Sport	Sportspullen		Vrij zwemmen	Zwemles
Januari	€ 57	€ 1.802	€ 8.235	€ 0	€ 490	€ 3.644	€ 0	€ 59.413	€ 642	€ 499	€ 12.227	€ 1.645	€ 180	€ 88.834
Februari	€ 0	€ 701	€ 5.291	€ 0	€ 1.005	€ 2.103	€ 0	€ 43.089	€ 641	€ 548	€ 8.731	€ 913	€ 1.805	€ 64.827
Maart	€ 0	€ 19	€ 8.297	€ 0	€ 206	€ 1.895	€ 0	€ 50.076	€ 520	€ 0	€ 6.476	€ 1.757	€ 2.400	€ 71.646
April	€ 54	€ 55	€ 4.550	€ 0	€ 996	€ 1.382	€ 0	€ 40.974	€ 394	€ 871	€ 9.570	€ 1.392	€ 2.175	€ 62.412
Mei	€ 0	€ 0	€ 4.503	€ 0	€ 1.279	€ 2.070	€ 0	€ 34.193	€ 70	€ 465	€ 9.789	€ 1.634	€ 2.121	€ 56.125
Juni	€ 0	€ 0	€ 4.678	€ 0	€ 68	€ 470	€ 0	€ 31.474	€ 115	€ 624	€ 5.055	€ 1.234	€ 2.660	€ 46.378
Juli	€ 28	€ 401	€ 6.896	€ 0	€ 144	€ 619	€ 0	€ 26.518	€ 214	€ 125	€ 4.837	€ 470	€ 687	€ 40.939
Augustus	€ 0	€ 1.313	€ 6.375	€ 0	€ 718	€ 531	€ 0	€ 23.897	€ 581	€ 419	€ 3.696	€ 686	€ 1.860	€ 40.076
September	€ 0	€ 0	€ 6.201	€ 0	€ 456	€ 724	€ 0	€ 27.508	€ 0	€ 347	€ 4.887	€ 1.077	€ 3.170	€ 44.369
Oktober	€ 0	€ 0	€ 6.426	€ 0	€ 40	€ 353	€ 0	€ 19.486	€ 150	€ 302	€ 3.957	€ 547	€ 3.480	€ 34.741
November	€ 0	€ 0	€ 5.968	€ 0	€ 424	€ 278	€ 1.560	€ 28.634	€ 386	€ 190	€ 5.739	€ 692	€ 5.031	€ 48.903
December	€ 54	€ 621	€ 9.805	€ 0	€ 912	€ 1.318	€ 0	€ 36.854	€ 525	€ 974	€ 5.293	€ 496	€ 3.959	€ 60.812
Totalen:	€ 193	€ 4.912	€ 77.225	€ 0	€ 7.738	€ 15.388	€ 1.560	€ 422.117	€ 4.238	€ 5.363	€ 80.257	€ 12.542	€ 29.528	€ 660.061
Percentage t.o.v. totaal:	0,03%	0,74%	11,70%	0,00%	1,02%	2,33%	0,24%	63,95%	0,64%	0,81%	12,16%	1,90%	4,47%	

(* declaraties worden niet naar pijler geregistreerd bij verzilvering)